

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce A. Š., zastoupeného JUDr. Vlastislavem Peřinou, advokátem se sídlem Resselovo nám. 135, 537 01 Chrudim, proti žalovanému **Krajskému úřadu Pardubického kraje**, se sídlem Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice, proti rozhodnutí ze dne 20. 10. 2006, č. j. KrÚ 45841/2006, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích, ze dne 27. 3. 2007, č. j. 54 Ca 8/2006 - 29,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích, ze dne 27. 3. 2007, č. j. 54 Ca 8/2006 - 29, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 20. 10. 2006 změnil žalovaný rozhodnutí komise k projednávání přestupků města H. ze dne 17. 7. 2006 tak, že uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku úmyslného narušení občanského soužití jiným hrubým jednáním podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích, kterého se dopustil tím, že dne 13. 5. 2006 kolem 23:00 hodin fyzicky udeřil pana J. D. a na tohoto se dále sápal. Za spáchání uvedeného přestupku uložil žalovaný žalobci pokutu ve výši 700 Kč a dále povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1000 Kč.

Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou ke Krajskému soudu v Hradci Králové, který ji však rozsudkem ze dne 27. 3. 2003 zamítl.

Ve včas podané kasační stížnosti pak žalobce napadl rozhodnutí krajského soudu a uvedl, že to byl právě pan D., který napadl žalobce. Namítal, že do protokolů o výsleších svědků jsou dopisovány další údaje, které výrazným způsobem ovlivňují význam původní

výpovědi, dopisována jsou jména i děj. Protokoly o výsleších svědků, do nichž jsou dopisovány vsuvky měnící podstatu výpovědí, jsou tak nezákonně pořízené.

Žádná jiná výpověď (kromě výpovědi pana D.) podle žalobce incident samotný nepopisuje. Navíc tento byl slyšen v řízení jako obviněný z přestupku a jeho výpověď, kdy vypovídá nikoliv pod svědeckou výpovědí, nemá žádnou důkazní hodnotu. Je pouze prostou obranou obviněného z přestupku. Všichni ostatní, kteří byli slyšeni v řízení, popisují incident tak, že D. napadl L. Š. nebo žalobce; zde se výpovědi rozcházejí. Svědkyně F. uvádí, že žalobce praštil D., opačný útok z její výpovědi nevyplývá. Svědek Z. odkazuje na záznam policie, což je nepřipustný způsob podání výpovědi (zásada ústnosti), uvádí, že viděl krev na hlavě žalobce, napadení poškozeného neviděl. Svědkyně D. incident neviděla, svědek Z. uvádí, že D. napadl L. Š. (bratr žalobce), svědkyně S. viděla ležet na zemi L. Š., jak se zvedal a jak upadl pusou na sokl u domku. Jinak uvádí jen, že již „dlouhou dobu křičí na manželku“; rukou je dopsáno „A.“.

Žalobce také namítl, že záznam pořízený policií o průběhu incidentu nelze v řízení použít ani jako důkaz listinou podle analogie s trestním řádem. Dále uvedl, že údajný rozpor mezi „tyčí“ a „klackem“ snad správní soud nemyslí vážně.

Žalobce závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu a odkázal na své vyjádření k žalobě.

Kasační stížnost je důvodná.

Žalobce uvádí v kasační stížnosti dvě hlavní námitky: nezákonně pořízené protokoly o výsleších svědků a nesoulad provedených důkazů se závěry správního orgánu (skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech). Námitkou o nemožnosti použití úředního záznamu pořízeného policií jako důkazu v přestupkovém řízení se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat, neboť tato námitka byla poprvé uplatněna až v kasační stížnosti, a je proto nepřipustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Rovněž konstatováním žalobce, že rozpor mezi tyčí a klackem snad správní soud nemyslí vážně, se Nejvyšší správní soud nezabýval: tuto výtku vůči krajskému soudu nelze podřadit pod některý z přípustných důvodů kasační stížnosti (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Žalobce může navíc jen těžko očekávat, že by tato věta, jež postrádá jakoukoliv rozumnou právní argumentaci a jež má zřejmě pouze vzbuzovat emoce, mohla zvrátit rozhodnutí krajského soudu. Kasační stížnost totiž neslouží k osobním výpadům žalobce či jeho zástupce vůči správním soudům, ale k nápravě možných pochybení v předchozím soudním řízení.

První námitku žalobce týkající se pochybení správního orgánu prvního stupně při pořizování protokolů o výslechu svědků shledal Nejvyšší správní soud nedůvodnou a zcela se ztotožnil se závěry krajského soudu. Žalobce namítl, že do protokolů byly nezákonným způsobem vpisovány vsuvky, které podstatně změnilly podstatu výpovědí. Způsob vedení protokolu a zejména pak jeho opravy upravuje § 18 odst. 5 a 6 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, podle něž opravy zřejmých nesprávností, kterými jsou zejména chyby v psaní a počtech, v protokolu provádí oprávněná úřední osoba, která je stvrdí svým podpisem. Každá oprava musí být provedena tak, aby původní zápis zůstal čitelný. Může-li mít oprava právní význam, účastníci řízení se o ní vyrozumí. V případě jiných oprav se o provedení

opravy rozhodne usnesením, které se pouze poznamená do spisu. V protokolech o výsledku žalobce a svědků Š. (manželky žalobce) a Z. jsou opravovány chyby v psaní; v protokolech o výsledku svědků S., Z. a F. jakož i v protokolu o výsledku J. D. jsou kromě oprav pravopisných chyb vpisovány další údaje (jména osob, místa, děj). Opravy nejsou podepsány oprávněnou osobou a o závažnějších zásazích nebylo rozhodnuto usnesením. Způsob, jakým byly uvedené opravy provedeny, tedy neodpovídá způsobu, který pro tyto případy stanovuje správní řád, a správní orgán prvního stupně v tomto ohledu pochybil; tato vada řízení nicméně nedosahuje takové intenzity, aby bylo možno hovořit o vlivu na zákonnost správního rozhodnutí ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Zejména opravy pravopisných chyb nemohou mít jakýkoliv vliv na vypovídací hodnotu protokolů a ani další dopisované údaje podstatu výpovědi nemění; výjimkou je pouze protokol o výsledku svědkyně Suché, kde bez (nesprávně) provedených oprav téměř nelze rozeznat, kdo koho napadal. Krajský soud však k provedeným opravám nepřihlížel a vycházel z původního znění protokolů, takže žalobce nemohl být vpisovanými údaji jakkoliv poškozen.

Nejvyšší správní soud se rovněž shoduje s Krajským soudem, že důkazní hodnota výpovědi J. D. není snížena jen pro to, že vypovídal v pozici obviněného a nikoliv svědka. Takový závěr by zjevně odporoval zásadě volného hodnocení důkazů. Český právní řád totiž nemá zákonem ani ústavou stanovenou jakoukoliv hierarchii důkazů; naopak síla a věrohodnost každého důkazu vyplývá z jeho hodnocení samostatně i ve spojení s důkazy dalšími. Námitka žalobce je proto v tomto směru nedůvodná.

Ve své další námitce pak žalobce tvrdí, že závěr žalovaného a krajského soudu nemá oporu ve svědeckých výpovědích, resp. ve správním spisu. Žalobce byl shledán vinným z přestupku úmyslného narušení občanského soužití jiným hrubým jednáním podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích. Toto ustanovení uvádí, že přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním. K subsumpci určitého jednání pod skutkovou podstatu tohoto přestupku je zapotřebí splnění dvou podmínek. Zaprvé se musí jednat o jednání narušující občanské soužití; tento pojem lze přitom vymezit jako souhrn pravidel chování, jejichž zachování – nad rámec právních norem – je podle obecného názoru a přesvědčení nutnou podmínkou klidného a spořádaného soužití občanů v daném místě, čase a situaci. Za druhé musí jít o jednání hrubé, tedy takové, které překračuje rámec pouhé nevhodnosti (nesprávnosti). Vodítkem pro posouzení, zda je jednání hrubé, mohou být jednání, která jsou jako hrubá v § 49 odst. 1 písm. c) výslovně označena; jiným hrubým jednáním tak může být např. vyhrožování jinou újmou než újmou na zdraví, pomlouvání, vydírání apod. (blíže viz Červený, Z., Šlauf, V.: Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisících předpisů, 14. aktualizované vydání, Linde Praha, a. s., 2007 str. 116 – 117). K objektivní stránce přestupku pak přistupuje stránka subjektivní ve formě úmyslu: přestupek nemůže být spáchán z nedbalosti. Uvedené skutečnosti je povinen posoudit správní orgán projednávající přestupek; důkazní břemeno k prokázání, že jednání majícího znaky skutkové podstaty přestupku se dopustil obviněný z přestupku, pak nese právě tento správní orgán. (k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, č. j. 2 As 46/2005 - 55, www.nssoud.cz). Shledá-li správní orgán projednávající přestupek, že přestupek byl spáchán konkrétní osobou konkrétním způsobem, musí mít tento svůj závěr nezvratně podložen důkazy (byť by se mělo jednat o ucelený řetězec důkazů nepřímých). Vyplývá-li ze shromážděných důkazů rozumná pochybnost, že se obviněný z přestupku daného jednání nedopustil, resp. nelze-li vůbec ze shromážděného důkazního materiálu dovodit, že přestupek byl spáchán jednáním, které je kladeno obviněnému za vinu, nelze v žádném případě uznat

obviněného vinným z takového přestupku, i když by bylo možné dovodit, že se obviněný mohl téhož přestupku dopustit jiným jednáním, které mu však za vinu kladeno nebylo.

Žalovaný spatřoval naplnění skutkové podstaty předmětného přestupku v tom, že žalobce fyzicky udeřil J. D. a dále se na něj sápal; Nejvyšší správní soud je toho názoru, že správní spis neobsahuje dostatek důkazů, které by takové jednání žalobce prokázaly. Z úředního záznamu Policie České republiky ze dne 14. 5. 2006, v němž popisoval svou verzi případu J. D., vyplývá, že žalobce J. D. urážel a začal do něho strkat; pan D. ho poté udeřil pěstí do hlavy. Pak se zde popisuje již jen následný konflikt J. D. s L. Š. (bratrem žalobce). „Strkání“ lze však jen stěží považovat za „fyzický úder a sápaní“. Z uvedeného vyplývá pouze to, že J. D. udeřil žalobce a nikoliv obráceně.

V dalším úředním záznamu Policie České republiky z téhož dne jsou obsaženy výpovědi několika osob. Kromě J. D., který zopakoval svou verzi případu, zde uvedl svědek P. Z., že slyšel křik a z okna viděl, jak na J. D. sprostě nadávají žalobce a jeho bratr, a že mezi nimi došlo k nějakému fyzickému kontaktu; tento fyzický kontakt však blíže nepopisuje, takže nelze usoudit, kdo koho případně napadl. Svědkové O. Z. a L. D. uvedli, že přijeli k incidentu až v okamžiku, kdy se odehrával konflikt L. Š. a J. D.; předchozí potyčku žalobce s J. D. tedy neviděli a ani ji nepopisují. Ve stejném úředním záznamu popsal žalobce a jeho bratr shodně vlastní verzi příběhu, že se spolu vraceli z restaurace a J. D. je bezdůvodně a bez varování napadl kovovou tyčí. Svědkyně E. Š. (manželka žalobce) zde dále uvedla, že slyšela před domem hluk, spatřila zraněného manžela s bratrem, avšak konflikt s panem J. D. neviděla.

Dne 25. 5. 2005 byl sepsán další dva úřední záznamy o podaném vysvětlení Policií České Republiky. Žalobce a jeho bratr L. Š. opět shodně uvádějí, že strůjcem celého incidentu byl J. D., který nejprve bezdůvodně napadl žalobce a následně i L. Š. Z odborných vyjádření lékaře založených ve spisu vyplývá pouze skutečnost, že žalobce utrpěl pohmoždění a tržnou ránu na hlavě a L. Š. pohmoždění hlavy, lehký otřes mozku, podvrtnutí palce pravé ruky, pohmoždění levého předloktí a pohmoždění hrudníku; oba bratři utrpěli úrazy „údajně napadením“. Dále je ve spisu založeno vyjádření žalobce a L. Š., kde opět vyzdvihují svoji verzi incidentu, nesouhlasí s verzí J. D. a žádají o provedení řady důkazů.

Dne 17. 7. 2006 se uskutečnilo ústní jednání ve věci, z něž byly pořízeny již výše zmiňované protokoly, které byly následně nesprávně opravovány a doplňovány. Žalobce zde opět uvedl, že se vracel s bratrem z hospody a J. D. ho bezdůvodně praštil klackem. Svědkyně D. S. do protokolu sdělila, že slyšela hluk a vyšla ven právě v okamžiku, kdy přijížděl pan Z. s paní D. Slyšela ránu a viděla ležet na zemi L. Š., který, jak se zvedal, zavrával a upadl pusou na sokl. Svědkyně tedy neviděla konflikt J. D. s žalobcem a nepopsala ho. Svědkyně E. Š. (manželka žalobce) v protokolu popřela svou původní výpověď zaznamenanou v úředním záznamu Policie České republiky a uvedla, že stála před domem, žalobce se s bratrem vracel z hospody a J. D. praštil žalobce tyčí. Ani tato výpověď (byť její důvěryhodnost je narušena rozporem s výpovědí před Policií České republiky) nedosvědčuje, že by žalobce fyzicky udeřil J. D. Svědek P. Z. do protokolu uvedl, že slyšel nadávky, slyšel, jak D. napomíná, ať toho nechají a jdou spát. Následně šel svědek ven a viděl krev na hlavě žalobce; L. Š. neměl nic. Tato výpověď tedy závěr žalovaného také nepotvrzuje. Svědkové O. Z. a L. D. popsali až chování L. Š., který lomcoval bránou J. D.; o konfliktu žalobce a J. D. se nezmínili. L. Š. odkázal na svoji výpověď (pravděpodobně před Policií České republiky) a vyjádření a dále uvedl, že byl u zvonku, zvonil na něj a čekal, až se rozsvítí. Svědkyně S. F. uvedla, že slyšela, jak žalobce na J. D. sprostě řve; poté D. přišel k oběma bratrům, upadl,

sebral klacek a mával klackem před sebou. Dále slyšela, jak žalobce křičí „on mě praštil“. Svědkyně zde sice popisuje, že J. D. upadl, avšak příčinu jeho pádu (zda se jednalo o úder žalobce nebo např. o pouhé zakopnutí) neuvádí.

Jediná výpověď, která potvrzuje závěr žalovaného, že žalobce fyzicky udeřil a dále se sápal na J. D., je právě výpověď J. D. Tento do protokolu uvedl, že mu žalobce sprostě nadával a poté ho přes L. Š. praštil; J. D. klekl na zem, zvedl klacek a začal s ním šermovat. Žalobce se na něj sápal, a proto ho J. D. praštil – žalobce si naběhl na ránu. Žalovaný vzal tuto verzi příběhu za prokázanou, jelikož koresponduje s výpověďmi dalších svědků, resp. svědci Z. a F. potvrzují, že žalobce a jeho bratr J. D. sprostě nadávali. A dále svědci Z., D. a S. potvrzují průběh následného konfliktu L. Š. a J. D. tak, jak jej J. D. ve své výpovědi popsal. Nejvyšší správní soud je však toho názoru, že pro prokázání jednání, kterého se měl žalobce dopustit (fyzický úder a sápaní) jsou tato svědectví nedostačující. Výpověď žalobce je sice narušena tím, že svědci potvrzují, že s bratrem sprostě nadával J. D., což on popírá, nicméně stejně nedůvěryhodná je i výpověď J. D., který fyzický úder žalobce popsal až ve výpovědi ze dne 17. 7. 2006. Naopak v úředním záznamu policie ze dne 14. 5. 2006 uváděl pouze „strkání“ se žalobcem a že on sám žalobce praštil pěstí (nikoliv tedy klackem); o předchozím útoku žalobce na svou osobu nic neuvedl. Jelikož žádný ze svědků tuto část incidentu neviděl a nepopisuje ji, nelze jednoznačně dospět k závěru, že žalobce skutečně J. D. udeřil a sápal se na něj. Z podaných svědectví je přitom zřejmé, že žalobce a jeho bratr skutečně panu J. D. sprostě nadávali, nicméně toto žalobci nebylo kladeno za vinu. Stejně tak z následného konfliktu L. Š. s J. D. nelze dospět k závěru, že žalobce J. D. fyzicky udeřil. Ačkoliv svědkové vesměs potvrzují počátek a konec incidentu tak, jak jej popsal J. D., ve vztahu k přestupku, který je žalobci kladen za vinu, se toto jeví pouze jako důkaz nepřímý, který k uznání viny nepostačuje: existuje totiž rozumná pochybnost, zda žalobce J. D. vůbec udeřil. Tuto část výpovědi J. D. totiž žádný ze svědků nepotvrzuje, a to ani výpověď svědkyně F., jak se domnívá žalovaný, neboť tato pouze uvedla, že J. D. upadl (a nikoliv, že byl udeřen).

Krajský soud se pak ve svém rozsudku ztotožnil s argumentací žalovaného a dále ji rozvinul. Přitom se však soustředil na vyvracení výpovědi žalobce, jeho manželky a bratra; k prokázání viny žalobce za spáchání přestupku nicméně neuvedl téměř nic. Nevěrohodnost výpovědi žalobce, L. Š. a E. Š. spatřoval soud v rozporech ohledně nástroje, jímž měl být žalobce napaden, dále ve stavu žalobce (zda byl opilý) a v tom, že popíral, že by J. D. slovně vyprovokoval. Všechny tyto skutečnosti však nijak nesvědčí tomu, že by žalobce skutečně J. D. udeřil; lze z nich dovodit pouze to, že určité části výpovědi žalobce, jeho manželky a bratra nejsou zcela věrohodné. Nicméně uvádí-li žalobce jednou, že byl praštěn klackem a po druhé, že k tomu došlo železnou tyčí, jedná se zhruba o takový rozpor, jaký lze zaznamenat ve výpovědi J. D., který nejprve uvedl, že žalobce praštil pěstí, a po druhé tvrdil, že ho udeřil klackem. Žalobce také nepopíral, že byl před incidentem v restauraci; zda měl dvě piva, zda jich měl více nebo zda pil úplně jiný alkohol však nevypovídá o skutečnosti, zda udeřil J. D. Závěr soudu, že žalovaný postupoval správně, když vycházel z výpovědi J. D., která je podložena jednotlivými skutečnostmi popisovaného celkového děje ostatními svědky, je pak nesprávný. Výpověď J. D. je totiž svědeckými výpověďmi podložena jen částečně: v části popisující fyzický útok žalobce na J. D. však není podložena vůbec.

Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že výrok žalovaného o vině žalobce nemá dostatečný podklad ve správním spise; k tomu velkou měrou přispěl správní orgán prvního stupně, když poněkud svérázným způsobem zachytil výpovědi aktérů a svědků do protokolů. Nejvyšší správní soud proto zrušil napadené rozhodnutí Krajského soudu

v Hradci Králové a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž bude krajský soud vázán názorem vysloveným v rozsudku zdejšího soudu. V novém řízení rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. října 2007

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu